

Jakie instytucje chronią rodzinę?

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Prezentacja multimedialna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl.
- Źródło: *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 22.04.2020 r.].

Jakie instytucje chronią rodzinę?

Źródło: Jessica Rockovitz, domena publiczna.

Gdyby spytać, co w życiu człowieka jest najważniejsze i jakich wartości należy bronić zarówno w sferze prywatnej, jak i społecznej, to jakich odpowiedzi należy oczekiwać? Niewątpliwie różnych. Niektóre odnoszą się do kwestii materialnych, poziomu życia i stanu posiadania. Inne uwzględnią aspekt religijny. Prawdopodobnie duża ich część wskaże jednak na rodzinę i wynikające z niej więzi jako niezastąpioną wartość i punkt odniesienia. Ta podstawowa komórka społeczna jest najważniejszym elementem wszystkich znanych nam z historii i współczesnych cywilizacji.

Twoje cele

- Wyjaśnisz, czym jest rodzina, i scharakteryzujesz jej typy.
- Przeanalizujesz problemy związane z realizacją funkcji rodziny.
- Ocenisz działalność instytucji chroniących rodzinę.

Przeczytaj

Rodzina

To pewna forma życia zbiorowego. Jednoznaczne zdefiniowanie rodziny jest trudne i czasami budzi kontrowersje. Najogólniej można ją określić jako małą grupę społeczną, której członkowie połączeni są więzami pokrewieństwa (niekiedy adopcji), małżeństwem, a także siecią wzajemnych zależności. Członkowie rodziny pełnią w niej odpowiednie funkcje (matki, ojca, dziecka, krewnego). Rodzina istnieje w każdym typie społeczeństwa i ma za zadanie zaspokajać określone potrzeby swoich członków. Jest też pierwszym i podstawowym obszarem oddziaływań socjalizacyjnych. Współczesna rodzina podlega dynamicznym procesom przemian, które powodują, że różni się ona od swojego modelu tradycyjnego.

Cechy współczesnej rodziny

Współczesna rodzina:

- mała (nuklearna; najczęściej 2+1);
- z silnym akcentem relacji partnerskich między jej członkami;
- często o charakterze niesformalizowanym (np. konkubinackim).

Typy (rodzaje) rodziny

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Zastanów się, jakie argumenty przemawiają za poligamią, a jakie za monogamią.

Jak wynika z komunikatu Centrum Badania Opinii Społecznej z 2019 r. (nr 46/2019) dotyczącego preferowanych i realizowanych modeli życia rodzinnego, w sytuacji

licznych zmian społeczno-ekonomicznych rola rodziny w życiu Polaków mimo wszystko się umacnia. Obserwujemy też zmiany znaczenia słowa „rodzina” – zakres tego pojęcia się rozszerza. Coraz liczniejsze są opinie, że rodzinę stanowią także osoby pozostające w związku nieformalnym i wspólnie wychowujące dzieci z tego związku. Równocześnie coraz częściej za rodzinę uważa się [model patchworkowy](#), w którym osoby pozostające ze sobą w związku wspólnie wychowują dzieci z poprzednich związków. Zdecydowana większość Polaków chciałaby, aby ich rodzina była podobna do tej, w której się wychowali. Co siódma osoba chce uniknąć powielania wzorców wyniesionych z domu, a tylko 2% badanych nie ma zdania w tej kwestii. Na ogół Polacy są zadowoleni z typu rodziny, w którym wyrosli, i dążą do tego, aby ich własna była do niego podobna. Wyniki badań dotyczące modeli życia rodzinnego w Polsce ukazują ogólne przemiany widoczne w życiu społecznym. Potwierdza się opóźnianie momentu urodzenia pierwszego i kolejnych dzieci. Coraz mniej osób uważa, że posiadanie jednego dziecka jest rozwiązaniem optymalnym, rośnie liczba osób, które chciałyby mieć troje dzieci. Zmienia się też postrzeganie idealnego modelu rodziny – Polacy chętniej tworzą rodziny wielopokoleniowe.

Instytucje chroniące rodzinę

W obszarze przepisów polskiego prawa istnieje wiele unormowań traktujących o ochronie rodziny. Na pierwszy plan wysuwają się przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, które podnoszą obowiązek wspierania rodziny opartej na związku małżeńskim kobiety i mężczyzny oraz otaczania opieką i pomocą rodzicielstwa i macierzyństwa. Również zapisy zawarte w innych ustawach, które odnoszą się np. do zasady dobra dziecka, mają za zadanie bezpośrednio lub pośrednio ochraniać i wspierać rodzinę. Uchwałą z dnia 21 października 2016 r. w sprawie ustanowienia Dnia Praw Rodziny Sejm Rzeczypospolitej Polskiej m.in. uznał rodzinę za fundament bytu i rozwoju Polski oraz zachęcił wszystkich obywateli, instytucje oraz władze do troski o prawa rodzin.

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 26 października 2016 r.

Poz. 1003

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 21 października 2016 r.

w sprawie ustanowienia Dnia Praw Rodziny

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z troską o przyszłość rodziny opartej na trwałym związku mężczyzny i kobiety, otwartym na przekazywanie życia i zaspokojenie podstawowych potrzeb małżonków i dzieci, ustanawia dzień 22 października Dniem Praw Rodziny.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznając, że fundament bytu i rozwoju Państwa Polskiego stanowi rodzina, zachęca wszystkich obywateli, instytucje oraz władze do stałej troski o prawa rodzin. Jednocześnie Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wzywa wszystkie rodziny do komplementarnego wypełniania ich zadań oraz obrony i umacniania należnych im praw.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej dołoży wszelkich starań, aby poprzez stanowienie odpowiedniego prawa, polskie rodziny mogły czuć się bezpiecznie, trwając w przeświadczeniu o stałej trosce państwa o ich byt materialny oraz wszechstronny rozwój.

Marszałek Sejmu: *M. Kuchciński*

Uchwała w sprawie ustanowienia Dnia Praw Rodziny.

Wskaż, jakie sfery życia rodzinnego promuje przytoczony dokument.

Źródło: Monitor Polski [online, dostęp: 21.04.2020].

Do instytucji szeroko rozumianej ochrony rodziny zaliczamy zarówno określone podmioty, jak i instrumenty prawne.

Podmioty chroniące rodzinę

Podmioty chroniące rodzinę to:

- instytucje wsparcia;
- instytucje interwencji kryzysowej;
- formy opieki nad dziećmi i młodzieżą;
- rodzinni kuratorzy sądowi;
- podmioty realizujące współpracę międzyresortową w działaniach na rzecz rodziny.

Podmioty chroniące rodzinę

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-ND 3.0.

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne

Publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym także publiczne poradnie specjalistyczne, udzielają dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z ich wychowywaniem oraz kształceniem. Pomoc ta ma charakter dobrowolny i nieodpłatny. Diagnoza w poradni, a także wydanie informacji o wynikach przeprowadzonej diagnozy czy opinii, odbywa się na wniosek rodzica albo pełnoletniego ucznia. Celem diagnozowania dziecka w poradni jest określenie jego indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych, a także wyjaśnienie mechanizmów jego funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu i wskazanie sposobu rozwiązania. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne prowadzą terapię dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, wspierają dzieci i młodzież wymagające pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej. Ponadto udzielają pomocy rodzicom w rozpoznawaniu potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży i w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i wychowawczych.

Placówki wsparcia dziennego

Placówki wsparcia dziennego dla dzieci nazywa się również świetlicami środowiskowymi. Ich zadaniem jest niesienie pomocy w szczególności tym rodzinom, które mają trudności z wypełnianiem obowiązków wychowawczych. Ich praca pozytywnie wpływa na rozwój osobowości dzieci, postępy w nauce oraz kształtowanie relacji społecznych opartych na wzajemnej pomocy, współpracy i solidarności.

Placówki te zapewniają wychowankom wszechstronne wsparcie. Pomagają w realizacji zarówno potrzeb podstawowych (opieka, bezpieczeństwo, wyżywienie), jak i pozostałych. Placówki oferują pomoc w nauce, wsparcie emocjonalne w sytuacjach trudnych, interesujące zajęcia rozwojowe. Dzięki uczęszczaniu do placówek dzieci lepiej się zachowują, uczą, radzą sobie w grupie rówieśniczej oraz odkrywają swoje mocne strony, nabierając poczucia własnej wartości.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze

W szczególnych sytuacjach, gdy nie ma możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej może

być umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Placówka taka ma zwykle profil interwencyjny, rodzinny, specjalistyczno-terapeutyczny lub socjalizacyjny. Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową ciągłą lub okresową opiekę, wychowanie i zaspokaja jego niezbędne potrzeby związane z rozwojem, w tym emocjonalne, społeczne oraz religijne. Ponadto zapewnia korzystanie ze świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

Rzecznik Praw Dziecka

Rzecznik Praw Dziecka stoi na straży praw dziecka, a szczególnie prawa do życia i ochrony zdrowia, prawa do wychowania w rodzinie, prawa do godziwych warunków socjalnych i prawa do nauki. Podmiotami działań rzecznika są wszystkie dzieci, a pośrednio tym samym rodziny. W swojej działalności rzecznik kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji RP, Konwencji o prawach dziecka i ustawie o Rzeczniku Praw Dziecka, w tym szczególnie zasadą dobra dziecka oraz zasadą poszanowania odpowiedzialności, praw i obowiązków obojga rodziców za rozwój i wychowanie dziecka.

Instrumenty prawne chroniące rodzinę

Przepisy prawa polskiego kładą duży nacisk na ochronę rodziny. Znajduje to wyraz w wielu aktach prawnych z zakresu prawa rodzinnego, podatkowego, ubezpieczeniowego, procesowego, pomocy społecznej i przeciwdziałania patologiom w rodzinie. Akty te normują szeroki wachlarz instrumentów prawnych mających na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny, a także zapewnienie jej pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych i kryzysowych.

Wybrane instytucje chroniące rodzinę, w tym instytucje prawne wynikające z obowiązujących przepisów	Sposoby ochrony	Podstawa prawna
Zasady konstytucyjne:	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie przez władze publiczne działań mających na celu 	<ul style="list-style-type: none"> • Konstytucja RP

<p>Wybrane instytucje chroniace rodzinę, w tym instytucje prawne wynikajace z obowiazujacych przepisow</p>	<p>zapewnienie bezpieczenstwa rodzinie wobec podmiotow zewnetrznych oraz Sposoby ochrony dzialania podejmowane przez wladze publiczne</p>	<p>Podstawa prawna</p>
<ul style="list-style-type: none"> • zasada ochrony rodziny; • zasada objęcia rodziny opieką; • zasada uwzględniania dobra rodziny w polityce społecznej i gospodarczej państwa; • zasada objęcia rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietnej i niepełnej, szczególną pomocą ze strony władz publicznych. 	<p>na rzecz rodziny;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgodnie z wykładnią Trybunału Konstytucyjnego przepisy te nakazują m.in. podejmowanie przez państwo takich działań, które umacniają więzi między osobami tworzącymi rodzinę, a szczególnie więzi między rodzicami i dziećmi; nie oznacza to, że Konstytucja RP traktuje osobę mającą rodzinę lepiej niż osobę samotną. 	

Wybrane instytucje chroniace rodzinę, w tym instytucje prawne wynikajace z obowiazujacych przepisow	Sposoby ochrony	Podstawa prawna
<ul style="list-style-type: none"> Zasada trwałości małżeństwa zawarta w prawie rodzinnym i opiekuńczym 	<ul style="list-style-type: none"> Rozwiązanie małżeństwa nie może nastąpić na skutek samodzielnej decyzji małżonków, ale w drodze prawomocnego orzeczenia sądu, które może zostać wydane jedynie wtedy, gdy istnieją ku temu określone przesłanki; możliwość skorzystania z mediacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Kodeks rodzinny i opiekuńczy
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy podatkowe 	<ul style="list-style-type: none"> Możliwość wspólnego rozliczania się małżonków; preferencje podatkowe dla samotnych rodziców. 	<ul style="list-style-type: none"> Ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych
<ul style="list-style-type: none"> Przepisy ubezpieczeniowe 	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie możliwości korzystania ze świadczeń zdrowotnych członkom rodziny osoby podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego. 	<ul style="list-style-type: none"> Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Wybrane instytucje chroniące rodzinę, w tym instytucje prawne wynikające z obowiązujących przepisów	Sposoby ochrony	Podstawa prawna
<ul style="list-style-type: none"> Instytucje polityki społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> Świadczenia pieniężne; świadczenia niepieniężne (np. praca socjalna); tworzenie domów pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa o pomocy społecznej
<ul style="list-style-type: none"> Instytucje przeciwdziałania patologiom społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> Pomoc psychologiczna; poradnictwo prawne; poradnictwo socjalne; interwencja kryzysowa; uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania; zakazanie kontaktowania się sprawcy z osobą pokrzywdzoną; zapewnienie osobie dotkniętej przemocą bezpiecznego schronienia w specjalistycznym 	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Wybrane instytucje chroniące rodzinę, w tym instytucje prawne wynikające z obowiązujących przepisów	Sposoby ochrony	Podstawa prawna
	<p>ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy;</p> <ul style="list-style-type: none"> • oddziaływania korekcyjno-edukacyjne skierowane do sprawców przemocy. 	

Słownik

eurosieroctwo

skutek migracji jednego lub dwojga rodziców, w wyniku którego dziecko pozostaje najczęściej pod opieką drugiego rodzica, dziadków, dalszej rodziny albo samo

interwencja kryzysowa

zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin w stanie kryzysu

mediacja

dobrowolna i poufna metoda rozwiązywania konfliktów, oparta na dialogu, prowadzona z udziałem neutralnej i bezstronnej osoby mediatora

patchworkowy model rodziny

model rodziny składający się z dwójki partnerów posiadających dzieci ze swoich poprzednich związków i często również posiadających dziecko z nowego związku

wykładnia

Prezentacja multimedialna

Polecenie 1

Zapoznaj się z prezentacją i wykonaj ćwiczenia.

Działalność państwa jako najważniejszego podmiotu chroniącego rodzinę – na przykładzie opieki nad dziećmi w wieku do trzech lat

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Przeanalizuj, jakie podmioty mogą się ubiegać o wsparcie z programu MALUCH+ i jaką formę ono przybiera.

Ćwiczenie 2

Wyjaśnij, na czym polega ochronna rola państwa w stosunku do rodziny przejawiająca się w realizacji programu MALUCH+.

Ćwiczenie 3

Wskaż instytucjonalne formy opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Wskaż najważniejsze cechy współczesnej rodziny.

Ćwiczenie 2

Przyporządkuj typ rodziny do jej charakterystyki.

rodzina egalitarna

po ślubie mieszka przy rodzinie męża

rodzina matriarchalna

władza należy do kobiety

rodzina mała

władza należy do obojga partnerów

rodzina monogamiczna

małżeństwo jednego mężczyzny i jednej kobiety

rodzina patrylokalna

najwyżej dwupokoleniowa

Ćwiczenie 3

Wybierz spośród niżej podanych podmiotów ten, którego działalność jest jedną z form opieki nad dziećmi i młodzieżą.

rodzinny kurator sądowy

prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Powiatowy Inspektor Pracy

inspektor Ochrony Danych Osobowych

Ćwiczenie 4

Wskaż podmiot, którego zakres działalności polega m.in. na prowadzeniu terapii dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, udzielaniu pomocy rodzicom w rozpoznawaniu potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży

dom pomocy społecznej

poradnia psychologiczno-pedagogiczna

placówka opiekuńczo-wychowawcza

placówka wsparcia dziennego

Ćwiczenie 5

Dopasuj zakres działań do instytucji.

Rzecznik Praw Dziecka

placówka opiekuńczo-wychowawcza

zapewnia korzystanie ze świadczeń zdrowotnych i kształcenia

stoi na straży praw dziecka, a szczególnie prawa do życia i ochrony zdrowia

chroni prawo do wychowania dziecka w rodzinie, godziwych warunków socjalnych i nauki

zaspokajają niezbędne potrzeby dziecka związane z jego rozwojem, w tym emocjonalne, społeczne oraz religijne

Ćwiczenie 6

Scharakteryzuj patchworkowy model rodziny.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

“ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Art. 101. 1. Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest prowadzona jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu:

- 1) socjalizacyjnego;
- 2) interwencyjnego;
- 3) specjalistyczno-terapeutycznego;
- 4) rodzinnego.

2. Typ placówki opiekuńczo-wychowawczej określa jej regulamin.

3. Placówka opiekuńczo-wychowawcza może łączyć zadania placówek, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3.

Art. 102.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego:

- 1) wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się;
- 2) umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu;
- 3) współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny.

Art. 103. 1. Zadaniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki. (...)

Art. 105. 1. Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności:

- 1) legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii;
- 3) wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.

Źródło: *Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl.

Wskaż, o której formie instytucjonalnej pieczy zastępczej i jakim jej typie jest mowa w następującym stwierdzeniu: „W tej placówce mogą zostać umieszczone na dłuższy okres dzieci z jednej rodziny nawet mimo znacznej różnicy wieku”.

Porównaj swoją odpowiedź

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

“ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Art. 41

1. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) (uchylony)
- 5) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej. (...)

2. Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. W celu realizacji gminnego programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika.

3. Wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) powołują gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności inicjujące działania w zakresie określonym w ust. 1 oraz podejmujące czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

4. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

5. Zasady wynagradzania członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych.

Źródło: *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 22.04.2020 r.].

Na podstawie przytoczonego fragmentu ustawy wyjaśnij, jaką postać na poziomie gminy przyjmuje prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu.

Dla nauczyciela

Autor: Dawid Tarczyński

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Jakie instytucje chronią rodzinę?

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

I. Człowiek i społeczeństwo.

Uczeń:

2) charakteryzuje – z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej – współczesne typy rodziny; wyjaśnia problemy związane z realizacją różnych funkcji rodziny w Rzeczypospolitej Polskiej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- dowiadyuje się, czym jest rodzina, i charakteryzuje jej typy;
- wyjaśnia problemy związane z realizacją funkcji rodziny;
- analizuje instytucje chroniące rodzinę.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- burza mózgów;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem multimedium.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Uczniowie odpowiadają na pytania:

- Co rozumiesz pod pojęciem rodziny? Jakie są typy rodzin?
- Jakie funkcje pełni rodzina?
- Jakie są główne problemy współczesnej rodziny?
- Kto powinien chronić rodzinę i na czym ta ochrona ma polegać?

2. Zebrane odpowiedzi są zapisywane na tablicy przez wybraną osobę.

3. Przedstawienie tematu i celów zajęć.

Faza realizacyjna

1. Wprowadzenie nauczyciela – omówienie:

- czym jest rodzina i jakie są jej typy;
- najważniejszych funkcji rodziny;
- problemów współczesnej rodziny;
- w jaki sposób jest chroniona rodzina w Polsce.

2. Zespół klasowy zostaje podzielony na 3 grupy; każda z nich realizuje następujące zadanie:

Wskazówka/uwaga nauczyciela przed przystąpieniem do wykonania zadań: rodzina jest układem dynamicznym i składającym się z tylu elementów, ilu jest jej członków, przy czym sytuacja każdego z nich wpływa na cały układ rodzinny; oddziaływania kierowane niekiedy tylko do niektórych elementów strukturalnych rodziny/jej członków mają konsekwencje dla całego układu.

- grupa I – na podstawie § 2 i § 3 tekstu źródłowego – przygotowuje informacje, w jaki sposób poradnie psychologiczno-pedagogiczne przyczyniają się do ochrony rodziny

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych

Źródło: prawo.sejm.gov.pl

Plik o rozmiarze 164.17 KB w języku polskim

- grupa II – na podstawie § 3 tekstu źródłowego – przygotowuje informacje, w jaki sposób działania kuratora sądowego przyczyniają się do ochrony rodziny

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 czerwca 2003 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych

Źródło: prawo.sejm.gov.pl

Plik o rozmiarze 23.46 KB w języku polskim

- grupa III – na podstawie artykułów 1–3 tekstu źródłowego – przygotowuje informacje, w jaki sposób działalność Rzecznika Praw Dziecka przyczynia się do ochrony rodziny

Ustawa z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka

Źródło: prawo.sejm.gov.pl

Plik o rozmiarze 569.29 KB w języku polskim

Każda grupa prezentuje wyniki swojej pracy; referuje je wyłoniona przez grupę osoba, zapisując najważniejsze informacje na tablicy.

W klasie zostaje przeprowadzona dyskusja na temat ewentualnej przewagi modelu rodziny wielopokoleniowej nad modelem rodziny dwupokoleniowej (zastosowanie metody burzy mózgów).

Sporządzenie notatki z lekcji z podziałem na najważniejsze informacje dotyczące:

- rodziny (pojęcia i typów);
- funkcji realizowanych przez rodzinę i problemów z tym związanych;
- sposobów ochrony rodziny.

Faza podsumowująca

1. Praca z prezentacją multimedialną.
2. Wykonanie ćwiczeń do multimedium (1–3).

Praca domowa:

Wykonanie ćwiczeń z modułu „Sprawdź się” (1–8).

Materiały pomocnicze:

*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1.02.2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych, prawo.sejm.gov.pl.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 czerwca 2003 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych, prawo.sejm.gov.pl.

Ustawa z dnia 6.01.2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka, prawo.sejm.gov.pl.

Ustawa z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prawo.sejm.gov.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Prezentacja może być wykorzystane do lekcji powtórzeniowej lub jako materiał do przygotowania prezentacji multimedialnej o instytucjach chroniących rodzinę.